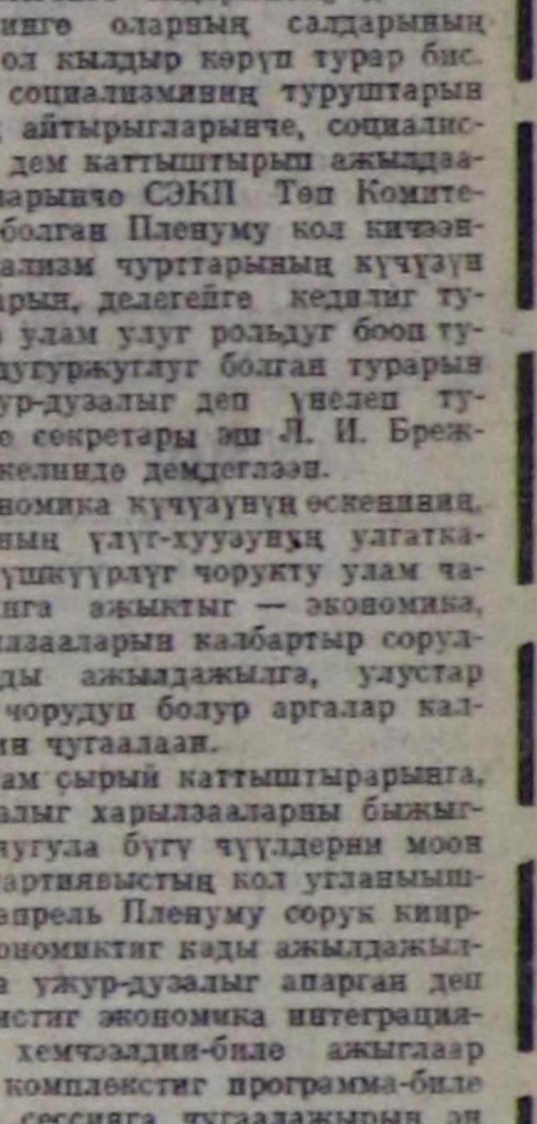

Июнь 17 — чер-чер Советтеринге сонгулда хүнү

ЭДЧ-ның план аякы-тору-адамдык аймагының комму-
нисттер дарагы — ЧОСР-
ақым, Күрүснүн план-
кыган.
дарамын даргалары: маши-
Ползаткын, чык үстүр
леткедерия баз динчаа.
аймакдыага комитетинин
тур жогкуду, капитал
министр Л. Шупка кылган.
удуртукузу, СРЭ-нүн Ми-
А. Н. Косыгин сөс ап, чүе
иалатты экономика
грамманын боттедирлар таз-
таргытты коллективтер айма-
гы утланышчыларын айма-
гы социал-экономика
хөгм тутумчалык шынтырлар
мы-агы системалык, акы-
чыл уузт арга-күштерин бүгү
жөк күтүл дөт десметел.
сөссияларына организаци-
түндүктерин үндүрүп, де-
теринисти-дө баз дегер-
торугалардысты тодаргай

[illegible][illegible]

тургузуу, социализмперин тыйгынч токтотуруугуу турар. Демдагыч үлдүсүнөс даягына, дуулаагыга тургузууун көзү шынтырыен шыдаар бис. тургузаалары бистин мурун болганда 3Д4-ннн уре-тууна калбартырымн чад-аа киржикчилери болгаз бүтүш коммунисттер тургузууш-ннн дем каттыгыштырга-нын соруугаалары шынтыры-шынны чүгө чогуу мезгилери амыдылар шыдаар ар-ымдааы боюн турар деп, тугуналыне чугаалаа.

**Н ЧССР-НИН
ИНГЕ ЧОРААН**

Дуулаагыга Чөүүлөшүнн агаиянын баштынн, СЭКП ЧССР-нин Министрлер Чөүү-шүн ЧССР-нин Президентинн ордуунаа күхөөз алган, раддыг беедсга ЧССР-нин болташ ССЭР-нин ЧССР-де ишкеннер.

ЮСФР-нің Звиевдің күүсөкчүм вөчазының нежигүнү М. Орландич болгаш
ЮСФР-нің даштыкы хөрөктөр талазы-биле Звиевдің секретарының дузалаңчызы
М. Марнович олар беседага киришкен.

100

КЫЗЫЛ-
ТАРААЧЫН
КОЛХОЗТА

ЭТКИР МАЛДЫ СЕМИРТИ АЗЫРААРЫНЫҢ ТЕХНОЛОГИЯЗЫ

„Азг-чемниң, эң-не үнелиг продуктулары-биле чонну үзүктелешки чокка хандылар, совет кижилерниң ол продуктуларга өзүп турар херегелерин хандылар төлөөдө, чаа беш чылда бо талазы-биле бурунгаар улуг базымны кылыр ужурулуг. Колхозтарнык болгаш совхозтарнык бар турар курлавырларын маңаа эң долгузу-биле мобилизастаары база эргежок чугула.“

(СЭКП-ниң XXIV съездинде СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. БРЕЖНЕВИЧ Отчет илеткелден).

МАЛЧЫННАРНЫҢ БУГУ-ЭВИЛЕП СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫЖЫ

Алды айлында аңгылап үзөр

Туранда төп фермага бы-
заалар тапты-ла алды ай че-
дир өзүп доруктады, оларны
эр, кыс айы-биле аңгылап
үзөр. Эр бызаалары садыра-
биле мал семирти азыраар
Кудургу фермазынга элээр.
А кыс бызаалары — Кудук
фермазынга алаар. Семирти
азыраалдык ийити үе-чааы
чогум-на мичан эгелээр. Ам
чүгүлэр молдургалар семирти
азыраар Кудургу фермазын-
га ажылдык чорудулазы-биле
тапкыкы көрөлүндөр.
Эр молдургалары Кудур-
гунга эгелгенде, оларнык
чир чеминиң радиоу эскер-
лелер. Молдургаларга мичан
бээр чеминиң составын
болгаш хемчээл көрөдү.
Ол радиоу мындыг: сөгүс—3
кг; саваа—шадар шаа-биле
(шадар шаа-биле) катдык—
2,5 кг; сийос—4—5 кг.

Бо радиоу кышкы бай-
далга таарыштырган. Ила-
гыл кышкы семирти азыраа-
ла тургусалар молдургаларга
сөүсүн, савааны, сийоску
бербес, олар чөп олардыкы
көп олт-сөгүс олт-сөгүс
аа-биле катдык—хооткы кар-
бын хуунуң-не үстүдө айт-
кан норма өзүргө берип ту-
рар.
Молдургалар 21 азы 24 ай
вазылгы турда, күнүгө са-
дыр болгонда, олар алды ай-
лында Кудургу фермазын-
га келгеш, 18 азы 21 айдан
чедир, кышкы үеде шуут
тургузу азырадыр, а чайгы үе-
де немелде чемгерилген а-
бысмаан, чөп оларга турар
апаар. Ам чайгы катдык
качыраар орнотканын тур-
гун тодаралды.
Молдургаларны бир катар
чыта-ла 65—70 баш оонажыр
турт-түс болуктор кыдыр үс-
күлээр. Олар чайгы чөп олар-
ды турар. Кудургу фер-
мазын чокка намыс де-
вискээр чөптер деген олар-
ды. Ол колдугула-ла өк
кемичиң оңу, шыааң. Чайы
шыааңны оңу амак узер.
Маңаа малдык семирти
кадарыңды оларны чөп та-
рыштырар, өргө, кеңе, се-
ринде эки кадарыңды ка-
марың. Бо оларга колдугу-
ла удава садыр апаар шары-
жыктары олардыкы турар.
А сапса, апаа семирти мол-
дургалары Бин-Хем өрү —
Хуттун көктүг-шылгы тайга-
ларында олардыкы-биле

чайдалады үндүр бээр.
Олар чүгүс күсүр Кудургу
фермазынга эл келер.
Семирти азырааш, садыра-
биле Кудургу фермазынга
чайың арттырар. Апаа ко-
дан-кодан молдургалары
одалады кадарың турары
мындыг. Маңаа Кудургу
фермазында жооту кадарың,
хөй чыл ажил стаягыт. Ма-
ды Дешпий-оолдун жоан-мол-
дургалары чайың одалады
турарың чиксөөн көргүзсө.
Эртен 6 шак 30 минута турда,
молдургаларга катдыкты бээр.
Ол чөп мичан Туранда чөп
кеңиген машина-биле сөөр-
тү чөдирин келген турар.
Оң соода одалады үндү-
рер. Оларга 12 шакка чедир
өткээр болгаш сугу мичан-
на хемчел ижиң алыр. Бир
шактан ийи шакка чедир
дышталдырар. 2 шактан 4
шакка чедир база кадарар. 4
болган 5 шак аразында мол-
дургаларга катдыкты бээр. Оң
база-ла оларны үндүргөш, 10
шакка чедир олардыкы. Ке-
нөөсөринде, мыраа-сөөк
өзөөлөй бергенде, молдурга-
лар амаккы шөккөз өткээр.
Оң ажил ийи турда оларны
фермага кирип илгөөш, 3
кыдык концентрат-биле
чөмгөрөш, база катат сугтар-
гаш, өдөөк чыттырар каар.
Шак мичаар-ла, семирти а-
зыраа тургускуңа чедир, ка-
дарың ийиң. Чайгы кадыт үе-
нде молдургаларың хонук-
та немелде деңизин 900—1000
грамм чедир турар.

Тус-түс кадарында молдур-
галарың ай буруңуң-не 25-
те деңизин, нити база
баш буруңуң немелде де-
ңизин тодаралдырар. Ол чо-
рук, бирөөдө, малдык кайы
хире күш-деңгел ап турарың
контрлолдуларга, база че-
мгерилге чүпү немээрин азы
кадарың кайра чорудурун
тодаралдырар, ийде, кадар-
чың ажил төлөвириниң
түңү үндүрүңгө эргежок
чугула.
Семирти азыраар молдурга-
ларнык чөп радиоула
кадарың кыргың чөмгөрөш,
укур-дузайгы болган. 3—4
чыл мурунда катдык белет-
көсөй, апаа-ла кургак чөп
берип турар. А кайы
кадарың берип эгелгөө соода,
молдургаларың немелде де-
ңиз дүргөң биле беш ту-
рарың эскерип нааш, колхоз-

чың кичи ол немелде дең-
изин улам көңүлүң чөп
алган болза, плавнык немелде
деңизин ашаның цент-
нер буруң дөң малчыңа
5 рубль төлээр.

3. Семиртин малдык орту-
мантан өрү күш-деңгелдин
чөдип алган болза, баш бу-
руң дөң малчыңа 3 рубль
төлээр.

4. Бүгү молдургаларың
баш санын хоратпай, оя-
менди тургусканы дөң, ай
төңүзүңде баш буруңуң
онаштыр 10 көп. база төлээр.

Бо бүгү чүдүлөр малчың
кижиң бодуңуң кезең, кы-
маандан хамаарың. Бир өвөс,
хүлөп алган малдыр бичи-
даа немелде деңиз бербөөн
болза, малчың кичи чүгүл
малдык баш саны менди ту-
рганы дөң баш буруңуң
10 көп. алыр апаар. Немелде
деңиз хөй болуп, мал семир-
ти турар болза, малчыңың
павнык улам-на угадыр. Ын-
чанга ажыл төлөвириниң бо
система уугу ролюд.

Маңаа чикер кыдыр, Ку-
дургу фермазын бир мал-
чыңың апрель айда алган
ажыл төлөвирин кичи ко-
розилер. Хооаңг Сылдан-оол
фермага хөй чыл ажилдаан,
уугу доруктады, мураккы
малчың. Ол апрельде нити
немелде деңиз дөң 153 рубль
62 коп., хонукта ортук нем-
елде деңизин ажаарың
дөң — 22 рубль 70 коп., ор-
тумантан өрү деңгилдең

Ажык бода малды «Кызыл
тараачын» колхозта семирти
азыра турарың техноло-
гиянда колхоз чүдүлөң
бо арында көргүзүс. Бо
арга шыааң-ла экономика та-
лазы-биле чөмүлүң үр-
түңүңдөй берип турар.

Бызаалары алды ай намыга чедир доруктарыңа, шары-
жыктарың семирти азыраарыңа үңүп турар чарыдалар.

Чылдары	1970	1971	1972	1973 ч. 1 квар- тал
Бир центнер бызаа эд- лени бот-үсөөн (рубль-биле)	86-87	98-02	99-52	98-39
Ажаа үңгөн кичи-хүн чарыдалы	50	50	48	46
Бызаа ажаакчызың а- йда ортук шалың (рубль-биле)	96-25	98-41	112-58	
Семирти азыраан шары- жыктарың бир центнер эдлени бот-үсөөн (рубль- биле)	93-47	108-76	104-12	118-70
Ажаа үңгөн кичи-шак чарыдалы	52	52	56	57
Кадарыңың айда ортук шалың (рубль-биле)	147-75	158-58	151-25	
Семирти азыраалдан алган арыг орулга (рубль-биле)	69.705	86.330	123.821	

Ажык бода малды семирти
азырааш садыра кайы хире
ажыктыгы дөңгөң бо үстү-
де сапсар жүргүзүп турар-
дыр. Семирти азыраан ажил
бол малды күнүгө сап-
санын арыг орулганы кол-
хоз чыл, бүрүлө илгөөш.
Ол орулганы дарааында чыл-
дарда улам-на көвүдөдирин
колхоз баптаар чөп план-
нап турар.
Оң аңгыда, мынсыгы бода
малды эткир-боткур, аар
деңизинг болдурунда база
бир кол чүгүл оң уксаанын
экижидер болур. Колхозта
мал ажылың тусай орт-
маниги бода малды уксаа-
ны экижидеринче уугу кы-
чээгенин салып турар. Кол-
хозта колдугула-ла уксаанын
экижидер эткир-сүткүр у-
галаңыңны симментал
хайаа нестерин өстүрүп ту-
рар. Ынчанга, бызаалар то-
рутүлөрдө-ле боткур, уугу,
шылрак. Экижидер уксаа-
ны хайнактары бичиңиң-
деңгелде элгөөш эки азыраа
тургузарга, эткир-боткур, аар
деңизинг болуп турар.
Маңаа база бир кол салдар-
лыг чүдүлүп дутайын мыт-
таа баар болза, малды семир-
ти азыраарың бо аргазы

четче плереттенимес ийиң. Ол
дөңгө, мал чөмичин быжыт
баазаңды тургузардыр. Кол-
хоз сөөлү чылдарда малга
чөтүр саның элбек чөмичи
белеткен ап турар апарган.
Чикээ, 1972 чылда 3.106 то-
на сийос, 19.440 тона сий-
ос, 3.000 ажил тона хо-
луксаалыг чөмичи белеткен.
А 1973 чылда мал чөмичин
белеткен оол-даа көңүлүң.
Малды семирти азыраары-
ңың бо деңгилдең аргазы
ажылап, оң улам-на болбаа-
зыраңгайдың тургаш, да-
рааында чылдарда эл бөдү-
рерин база оң күнүгө са-
дыры улам көвүдөдирин ко-
хоз баш уугу планнап турар.
Бир өвөс, 1973 чылда ажил-
агытга 798 тона элти бөдү-
рер болза, 1974 чылда—813
тона, 1975 чылда—886 то-
на бөдүрер. 1973 чылда—
720 тона элти күнүгө са-
дыр болза, 1974 чылда—767,
1975 чылда—856 тона са-
дыры планнаптың.

В. АЛЕННИКОВ,
«Кызыл тараачын» колхоз-
тук кол зоотехник.
К. АРАЧЛА,
«Шынык» тусай корр.

Бин-Хем районда Ленин орденниң «Кызыл тараачын» колхоз экономика талазы-биле
быжыккан, хөй адыллыг, механизастаттыңан улуг көдээ ажил-агыл бүдүрүлгөс.
Колхоз мал-даа, чөп-даа ажылын катый хөгжүдүп турар. Ынчанга хөй ажылыңа чарыдаан
рубль буруңуң колхоз ийи рубльди ап турар. Оңу барымдаалааш, баштаар чөп хөй-
нүң баш санын өстүрөң, оң продукттуун бедидеринче сөөлү чылдарда уугу
кичээгени салып эгелээр. Ажил-агытга хөй орулганы берип турар хөйү эътне са-
дарың эвээжер дээш мыйкыстыг бода малды эътне колдады дужаарын тусай эртем-
чилер шиттирлээр. Садыр бода малдык баш санын көвүдөдиринче чөмчөшүр,
эң-не шиттирлел чөвө болза, оң аар деңгил, ортумантан өрү деңгилгел болурун
чөдип алыр болур. Ол сорулга-биле ажил мыйкыстыг бода малды семирти азыраар
арганы колхозта ажылап турар. Ынчанга эске ажил-агыларга ажылап болур
ажыктыг арга-дуржулга бо колхозта бар апарган.

Колхозка сөөлүгү каш чылдарда хөй болгаш бода мал эдлениң дужаалдызын дең-
зигүүрүн көргүзүп турар чамдык саннары маңаа киирп
көргөшлөр. 1970 чылда колхоз күүнүгө 5402 баш
хөйү, азы 2502 центнер хөй эдлин дужаан болза, 1973 чылда 3000
башты, азы 1410 центнер хөй эдлин дужаар деп турар. 2400 ажыг хөйү муруну
чылдардан эвээшти садырын колхоз баштаар чөп шиттирлээр. Ынчанга колхоз
1970 чылда 620 баш ажил бода малды күнүгө саткан, а бо чылын 700 ажыг баш-
ты садыр. Мурунку чылдарга бодарга, 100 ажыг башты хөйү садыры баш уугу
көрдүгөн.

Ажык мыйкыстыг бода малды семирти азыраарың талазы-биле «Кызыл тараа-
чынык» доруктагың дугайын мураккы доруктагың бо арында чугулап ту-
рар. Малды семиртириниң технологиязы надыгыл дээрин бирден-бирээ чокка маңаа
көргүзөрин оралдаштыс.

Бызаа төрүттүнеринден-не эгелээр

Улуг, шымак, эткир мал-
ды өстүрүп алыр дөң сатып
чөвөшканы колхозка бызаа
төрүттүнеринден-не эгелээр.
Бызааны кадык-шымак,
күш-деңгелди кыдыр өс-
түрүп доруктарың көдир үе-
де берип уугу, шымак мал-
ды азырааны маддылап
болуп турар. Ынчанга чаш
бызаалары алды ай чедир
дорукту азыраар колхозта
эйт бүдүрүлгөңиң техноло-
гиямың баштайгы үе-чааы
ай болур. Бызааларың ча-
жыдай эгелээр, алды ай на-
мызыңа чедир, өзүңдөң
ара доктаатпай, эки до-
руктарың кончук уугу укур-
дузалыг. Чүгө дөңгө, ол на-
мыга чедир бызаа эки ма-
ды, өзүп алыр болза, оң
соода өзүңдөң ара доктаа-
пай баар.

Колхозта мыйкыстыг бода
малды бөш фермазы бар.
Туран, Билегин болгаш Хүт
фермаларында саар инектер
турар, а Кудургука садыр
шарыжыктары, мичаарга Ку-
дукта кадарың немө өстүр-
гөңгө херегээр хуанжынар-
ны өстүр азырап турар.
Билегин болгаш Хүт фер-
маларында бызаа төрүттүңгө,
неиниң аа-сүдү-биле 10 хо-
нукта эмирин азырааш, оң
соода оңу Туранда төп фер-
мага элээр. Чаш бызаа не-
иниң хоюг аа-сүдүн оң хо-
нукта эмерге, оң бут кырың
да турду, быжыгарыңа чет-
чир деп, колхозтун чаш-
жымың тусай эртемниң
лери сааң турар. Олар ха-
рым-да оңу практика кырың-
га баштык шыдапалар. Оң
хонуктан соңгаар чаш бызаа-
ларың дорукту маддырың-
га, үзүктө хөй өлөрөгөң
бүгү-ле таарымчалыг байдалар-
ны Туран фермазында тур-
гускан. Чаш бызаалар тур-
гускан, шитиң үзүктөдирин
үсөргөп кажаныңа ыда туткан.
Кылымал сүтү белеткөөр чөм
пегн база бар.

Ам кылымал сүтү бүдүрүп
турар чөм пегн-биле тап-
кык көрөлүндөр. Бызааларга
жиритип турар кылымал сүт-
тү белеткөөр, оң составын-
га кирер мындыг чүдүлөң
тараштырып алыр (бир тона
кылымал сүтү): тырткан,
сүт — 200 кг; чочак-тараа
далганы—40 кг; сула далга-
ны — 140 кг; эл-сөөк далга-
ны — 5 кг; чугай — 1 кг;
балык үсү — 2 кг; халарут
көбөдү — 1 грамм; демир
актады — 2 грамм; чөк
пороу — 50 грамм; вод хан-

дыны—50 грамм; күтүргү
ажыг марганец — 10 грамм;
дус—4 кг.
Үстүдө айттыңан чүдү-
лөрдөң кылымал сүтү бе-
леткөөр, тапкык таарымча-
да ол чүдүлөр чөк хуу эвөс-
дө бооп болур. Ылаң-ла бө-
гүгү состав бүрүн турарың а-
баа эвөс деп, колхозтук тус-
кай эртемниң саван тур-
рар.
Чикээ, бо айттыңан состав-
тан эл-сөөк далганы азы ба-
лык үсү чөк болган дикки.
Олар чокка-даа кылымал сүт-
тү дөмөй-ле белеткөөр. Ол
шак демир аяктыңа, чөк ку-
пороу азы под хандың, кү-
гүргү ажил марганец, чөк
болган дикки. Бо таарымча-
ла-да оскө кол состав бар
болгонда, кылымал сүтү бе-
леткөөп ал турар. Аргалың-ла
болза, айттыңан чүгү со-
став бүрүн бар турар ужурут.
Чөм белеткөөр чөкте 2,5 то-
на кирер уугу сава бар. Ажаа
ийи тонона кылымал сүт белет-
көөр хоолукааны хообу бйла-
гааш, оңу тускай КВ-300 деп
котедан бус-биле илгөөш ха-
йыңдырар. Ийи чартык шак
эрткен соода, кылымал сүт
белен болган турар.

Чаш бызааларың төп фер-
мага экилеткен соода, айда
180 литр апаа сүт, 400 литр
тырткан сүт оонажыр кыл-
дыр азырап тургаш, үш ай
чедир кылымал сүт-
тү белеткөөр азырап эгелээр.
Ол сүтү чөпү чачкы-
тырп ижиртп. Баштайгы
удааында элзон каш хонукта
2—3—4 килограммнан ижи-
ртп. Оң чөпү-ла хонукта
кылымал сүт бээриниң норма-
зың 6—8 кг чедирер.
Кылымал сүт бөдүлүң чөм-
гир, хоолуууңуң талазы-биле
апаа ивек сүдүңдөн бичиң-да
дуудак чөк. Харын-даа хөй и-
ямык микробактериялар ижи-
ртп турар болгаш, бызааларың
ижиң-шөйүңү азырап чо-
руң болдурус. Ылаа ивек-
мин элбек болгонда, бызаалар
харын чүргөн өзүп маңдыр.
Бызаалар алды айлыңа че-
дир-ле кылымал сүтү үзүк-
тел чокка ижер шаа-биле
ижиң келер. Оң аңгыда кы-
лымал сүт-биле бызаа азыраар
чорук фермага сүтүң баарың
нанын база бедидер.

Кылымал сүт-биле чөмчө-
лөштүр, чаш бызааларга хо-
лууд иязы-бүрү чөмчөри ба-
а-да чогуру район өзүргө
берип эгелээр. Чикээ, оларны
төп фермага экилеткен соода-
ла эки шымактың, дүдүңүң,
кадым сөөктөдөөң, нотаан си-

тепни каап бээр. Сиген бээр
лайла норманың хонукта 65 ки-
лограммдан 3 кг чедир
чөпүгү көвүдөр. Бызаа бир
ай чедир турда, шымакка су-
ла чарбаның хонукта 100—150
грамм кыдыр берип эгелээр.
Сула чарбаның ийи ай намы-
зында чедир берип тургаш,
оң соода оңу арып, кылымал
сүт чарбаның-биле солуп-да
болур. Ушкү ай төңүп турда,
сийоску хонукта 3—4 кг кыл-
дыр берип эгелээр.
Ынчанга бызааның алды
ай чедир азыраарың чөм
рационунга кирер чүдүлөр
болза: кылымал сүт, нотаан
сиген, сула чарбаны, сийос.
Ынчанга чөмчөриң хунда
дарааландыр бээриниң чүрү-
мү мындыг болур.
Эртен—кылымал сүт ижи-
рткөн, сөгүс бээр.
Дүштө — кылымал сүт, си-
ген, чарба;
Кеңеж—кылымал сүт, хо-
луксаалыг чөм, сийос.

Аңгыда азыраарың-биле үш
фермадан үсөөн бызаалар төп
фермага 600—700 баш чөм-
чөй берилээр. Оларны мерге-
жилдиг, уугу ажил дорукта-
лыг 20 хире кичи ажаа азы-
рап, доруктуу турар. Бир
ажаакчыга-ла 35 хире бызаа-
ларың быжыгаалар. Ол кичи
ук хүлөп алган бызааларың
алды ай чедир доруктуурап,
хуусааың чедир Кудургу
фермазыңа шиттирер.

Азыраада турар бызааларың
ай буруңуң төңүзүңдө дең-
зигөөң, оларнык немелде де-
ңизин тодаралды. Оларнык
алды ай намызында чедир
хонукта немелде деңизин 500
граммдан кудуурааың бызаа
ажаакчылары чөдип ап турар.
Чамдык доруктагың бызаа
ажаакчылары хонукта 800—
900 грамм немелде деңизин
чөдип ап турар.

Чаш бызааларың ажаа
азыраарың эң-не кеңеж, кы-
лымал, ажил доруктагың
кижидерге дарааландыр турар.
Колхозтун төп Туран фер-
мазында бызаа азырап өстүр-
гөңгө суратгыл мастерлер
эвөөс. Оларнык бирөөн
—Торлаа Самдан. Ол бызаа
азырап өстүрүңгө хөй чыл-
дарда ажилдан келген болган
бо талазы-биле эвөөс аар-
га-дуржулганың шиттирди ал-
ган. Торлаа Самдан болгонда
быжылаан бызаа буруңуңдөн
хонукта 800—1000 грамм не-
мелде деңизин чөдип ап ту-
рар. Ол шымак Салчак Кы-
мыскай бызаа-ла хөй чылда
ажылдаан, мергилдиг мас-
тер. Бо чылдык кышкы чөмчө-
лө оң бызаа буруңуңдөн хо-
нукта 827 грамм немелде де-
ңизин чөдип ап турган.

Чир-ле шаа-биле чөмгөрөр

Ам семирти азыраашкы-
ның үшкү үе-чааың, азы
«күженишкениң» чөмгөр-
лөгө орнотканын турарың ап
көргөшлөр.
Ажык мыйкыстыг бода мал-
ды аар деңгелди кыдыр се-
мирти азыраада, 2,5—3 ай
дургузунда чөмү үзүктө-
дирбей тургаш, малдык чир
шаа-биле чөмгөрөгө эргежок
чугула. Оң башка семирти-
лө болдурмай баар. Чамдык
ажык-агыттар ажил малдыр
семиртилерге тургусса-даа,
ол малдыкың деңизин куду
болуп турар. Оң чыл чылда-
гааны чүдөл дөңгө, малга
чөмчө чир шаа-биле бер-
бей, оңу «кырааның», өйлөп
турарында-дыр. Ынчаар азы-
раар чорук күзөгүң үр-түң-
гөс бербес болган харын-даа

ажык-агытга карылгалды бо-
лур.
Кудургу фермазынга
кышкы үеде эътне дужаары-
биле күженишкениң чөмгө-
рилгө тургускан малдык хо-
нукта чөмгөрлөгө радиоу
мындыг составың: сөгүс—2,5—
6 кг; катдык—3—4 кг; сийос—
15 кг; концентрат—4 кг; са-
ваа—чир шаа-биле.

Бо радиоу өзүргө чөмгө-
рөң 30—400 хонук үрүл-
түлээр. Шак мичаар күжө-
нүшкениң чөмгөрөгө, мал-
дык немелде-деңизин хонукта
600—800 грамм болуп турар.
Чөмгөрүлгөң төңүзүңдө
тус-түс шарыжыктарың дү-
ргө деңизин 380—400 кг болур.
370 кг-дан куду деңизинг ма-
ды сатпаса, оңу деңизин а-
даа улгатыккы күженишкө

1. Колан молдургалары
малчыга хүлөдүн бээрде,
оларны деңизинг, нити де-
ңизин хүлөп алырыңың а-

жылың чөмгөрүлгө тургу-
зар.
Эң сөөлү күженишкениң
чөмгөрүлгө хары утпа
150 баш чедир шарыжыктар-
ны тургузар. Оларны намы-
харыңды, дүргө деңизиниң
айың-биле 75—75 баш ийи
бөдүккө үзөр. Бөдүк буруңу-
ңа чөмчө чөмчө чөмчө чөмчө
чөк, бир дөмөй хөмчөдөң
шарыжыктар турар. Бир бө-
дүкү-ле ийи кичи ажаар.
Малдык нити байдалың,
деңгилгөң фермазың брига-
дир болган колхозтук зоо-
техник үрүлүч хайгаарың,
хөкөк апарган таарымчада
рационга чогуру эскерилгөң
кылып, малды ай савыңда
деңизинг, чөкө баш мал до-
жаап болур деңгел чөдө бер-
генин көрүп турар.

Тызыңга бичиң наар. Баш са-
ны, хүлөп алган ай, хууң
баа айтканын турар. Ынча-
га ай дургузунда азырааш,
баштай аңгыда бичиң нити
деңизинг кырыңа немел-
де деңизинг центер буру-
ңу дөң, 12 рубль 50 көп тө-
лөөр.

2. Хонукта молдургаларың
баш буруңуң немө укур-
луг деңизиниң павны 500
грамм болур. Ынчаарга мал-

тызыңга бичиң наар. Баш са-
ны, хүлөп алган ай, хууң
баа айтканын турар. Ынча-
га ай дургузунда азырааш,
баштай аңгыда бичиң нити
деңизинг кырыңа немел

УЛАМ-НА ИДЕПКЕЙЖЭЭН

Чер-чер Советтеринин сонгулдаарына белеткедер Эр-ан районун чер-черлеринде улам идепкейжөөн. Бо хү-верде район болгон кезде Со-веттерин депутаттарына кандидаттар-биле ужуражыл-галар, чонун кандидаттарга даш агитация ажилы иинг түдү.

Мореннин № 31 сонгулда округтунга район Советтин депутатка кандидат, «Мо-рен» колхозун № 1 хойжу бригадалык муракчы хой-жуу Мама Тере-Бекслова Ботча, Нарыннин № 42 сон-гулда округтунга район Со-веттин депутатка кандидат муракчы механизатор Наро-од Кыргысчи Азия, Бай-Дашын Кымыл партизан-нык № 6 сонгулда округун-дан район Советинге чо-нуун кандидатка, № 1 хойжу бригадалык бригадир Адым-оол Соляновч Со-ан олар болгон эске-да кан-дидаттар-биле ужуражылгалар үеинде сонгулчулар оларнын ажил-ижин бедил-биле үе-леп, тагыгаларын берип, сон-гулда хүнүнде боттарынын бадылашканын бир эс-сеткидиг бөрүн алергей-лөөн.

Районун чер-черлеринге сөөлү ийн чылда болгон чаргыларын, беш чыл-дык шийтирилгү үшкү чы-лында чонун сорук кириш-кенин күш-ажылыны дуга-йын чутаала берип турар. СЭКП ТК-нын апрель (1973 ч.) Плениумун материалда-рын таймырларын база кал-барган.

Районун чурттаакчыны суурларынга 6 агитпункту-деп, анда сонгулчуларын булунарны тургузуп, тур-густуну дежурныйлаштын-ны организастан. Сонгу-лчулар даңкыларын көскү тө-рлө аскан, обу хынары уламчылар турар. Партия эге организацыйаларын сек-ретарлар чор-черлерге агит-пунктуларга агитаторларын семинарларын эрттирген, оларын тус-тус участотарга, фермаларга болгон брига-даларга улей тургускан.

Сонгулдаарга уткуштур по-литмассалыг ажилдарын «Чаа орук», «Морен» колхоз-тарда партия эге органи-зацыйаларын эки чорудун, сон-гулчуларын ол чутула кампа-ния чедипкинеринг ужу-ражырык кыйгырар көскү агитация-биле агитпунктулар-ын шимөөн.

Бо ийн кезде Советтин де-вискариде 3 сонгулда учас-тог, 5 агитпункт тургустун-ган. 210 агитатор сонгу-лчулар ортузунга полит-массалыг ажилда хаара тут-тунган.

Ишкыде агитпункт эрге-лекчи, школа башкыны Да-йын Дамба-Хуурак эчне идепкей ажилдаанын алаа демдегелөөн. Оон ишти-даштын лоуун, планаттар-биле көрү-штү дөкөн. Сонгулдаарга ха-маарышкан пом-дептерини кыда дөкөн. Дежурныйлар доктаамал ажилдап турар. Сонгулчулар даңкыны чет-челер тургузар, сонгулда учас-тогун дөкөн-шамеэр, эс-ке-да ажилдарын Ишкы ко-да Совет эки чорудун тур-густун ол хураалга демдегел-лөөн.

Кара-Чараада агитпункту-ну дөкөн, сонгулдаарга бүтү белеткедерини кыда пар-тия эге организацыйа багыт эвес организастан турар.

Устүдө ийн кезде Совет-теринг девискариде чурт-тап турар 2080 агитатор сон-гулчу даңкыны аскан.

Округтарын сонгулда ко-миссиялар депутаттарга кандидаттарын бөрүнчө-н чоругу хуусада доосон, кан-дидаттар-биле ужуражыл-галар амы үеде уламчыла-шыла.

Сонгулдаарын бекке де-лөөн эрттирер дөкөн бөккө күштү мобилизастан, сонгу-лчулар ортузунга лекциялар-ын, беседаларын, момчула-ларын калба-биле чоруда-рын, партиянын агитацияны күштөдирерин ол хураалдан дутурушкан.

Д. ОНДАР.

БҮРҮН БЕЛЕТКЕЛДИГ УТКУУР

Чон-Хемчик районун Ал-дан-Мадыр кезде Советтин де-вискариде ажил-ишчилер сонгулдаарга белеткенн турар. Олар район Советинге 10, ко-дө Советке 36 кижини депу-таттарыны кандидаттары кыл-дан адаан.

Район Советинин составы-га депштитирген кандидат-тарын 60 хуузу, кезде Совет-ке — 65 хуузу ажилчылар. Чонжа, Ак-Даш СБФ-инин муракчы саанчыны, комсо-молчу Алла Ооржак Улут-Алаакты № 58 сонгулда ок-ругтунга депутатка канди-дат. Депштитиргенн арам-да район Советинин депу-татыны каш удаа сонгулду-н келген, Леиян орденнин эд-лекчини, муракчы хойжу Ооржак Дажы-Намчал база бар. Бо чылдын төрүтүс чой-дан-на 108 хураганын ол мей-ди ап, доруктуруп турар. Рес-публиканын сурагыт хойжу-ларын бирээс Доржу Ашыл-ович Ооржак Шен-норин № 5 сонгулда ок-ругтунга кандидат кылдыр деп-штин, улут бээрелин көр-гүскен. Эп Ооржак бр ший-тирилгү чылда төрүтүс чой-дан-на 128 хураганын мейди камталал алган. Чонжа чаа муракчы хойжу районун муракчы хойжулар салду-га киркип чоран, ажаа «Район-нук чемпиону» деп аты ты-выскаан.

Кезде Советинг де-виска-риде 4 сонгулда учас-тог ажилдап турар. Марчуректин Сутлуг-Ойла, Бажы-Шөлү-де, Ак-Дашта, Бора-Тайгада сонгулдаарга белеткедер доозулган. Агитпунктуларга агитаторларын ажил пла-нын, сонгулда схеманы тур-гускаш аскан, кандидаттар-биле ужуражылгаларын гра-фик бээрер эрттирген. Сон-гулчулар даңкыларын аскан болгон сонгулчулар кээп бот-тарынын ат, фамилияларын хынап көрүп, демдегелдип ту-рар.

Агитаторларын сургаалды-гы хураалдарын, сонгулда учас-токтарын болгон ок-ругтарын дарталарын, секретарларын семинарын эрттирген. Сонгулда үеинде мунар агитаторын четчелөөн. Бадылашканын хүнүнде учас-токтар боттары кээп шыда-гас сонгулчуларын санын тодаларын турар. Кыналар, урчалар чиктиг чүдөдери четчелерин партия эге ор-ганизацыйа башкарып турар.

Сонгулдаарга белеткедер талаа-биле хынаалдан чоот-та чаа кылган. Чамдын сон-гулда учас-токтарын дери-газ четтес, агитаторларын дежурныйларын график тургустунмаанын алдереткен, ову 3 хонукта чылдадыр партионик бюроу сонгулда комиссияларын дартала-рынга даскан.

Бо хүнүнде кезде Советинг депутаттарына кандидаттар-биле сонгулчуларын ужу-ражышканын доосуп турар.

М. СУНДУКАЯ.

Н Ы С К А МЕДЭЗЛЕР

Улут-Хем районда «Улут-Хая» совхозун тараа-жылы тоску беш чылдын шийтир-лиг үшкү чылдында 10700 гек-тар чөргө чыны-бүрү култу-раларын тарав. Оон иштин-де тараа култураларын 8190 гектарга чаштырган.

Чаагай дүжүт өстүрүп азыр соруда-биле совхозун та-раажылы 233 гектар шөлө аринди едети, 1700 гектар чөргө мийералдыг чомичи-длеген төкөөн. 233 гектар та-раа шөлүн доктаамал сурт-тар турар.

Оон ишкы совхозтун Арыг-Бажы салбарында ажил-иш-чилери 76 гектарга картоф-фолдурушкунуу бекки агро-техниктиг декинеге чоруткан.

О. ТАВАА.

Ак-Даштын агитпунктузу

«Алдан-Мадыр» совхозтун Ак-Даш салбырында агит-пунктула шунту 28 агитатор бар. Олар суурун болгон малчыларын чурттап турар черини айы-биле тус-туста хувааттыган. Оваашкан ажилды, хой-ишти хүлээгезин ак сеткидиг күсөдиг турар агитаторлар эвас эвес. Олар-га анык коммунист Наадим Сарылар, Кырма Сары-лар, Сержи Ховалыг, Дончур-оол Ондар болгон өскө-лө-лаа хамааржыр.

Агитпунктула сонгулда дугайында литератураларын, со-лундарын болгон журналдарын дөкөн салган. Депутаттар-га кандидаттарын дочу намдарын болгон кудумчу айы-биле тускай шийип кылган схеманы шевектин кыл-ган белеткен.

Оон ийн сонгулда хүнүнде чонун културалыг дытпа-нылазын эрттирер дугайында айтырыг планда көрдүгөн.

Сонгулда хүнүнде агитпунктуга чедип кээп шыдагас назы-лай кыраанарга, азыг клинелерге сонгулчулуктерин чедирерне урчалар, транспорт айтырыг үе шийтир-леттинген.

Агитпунктула сонгулда комиссиянын кежигүнери бол-гон агитаторлар хүнүнде нежезонини 5 шактан 9 шакка чедир дежурныйлап турар.

Бо агитпунктуга кире бөрөгө мида кылдыгач чүдөдөр ыгчылдыр каракча көстүп калар. Мом алган көөргө, сон-гулдага уткуштур белетке ажилдары организацыг чорут-туруп турары идиен.

Ак-Даштын агитпунктузу сонгулчуларын хүлөп алыры-га бөдөн.

Ш. ХОВАЛЫГ.

Маа-Хем районун «Тинле-ге» колхозта 1230 баш ангор укаалыг өшкүлөр бар. Олар-нын кыргыдазы ам доозулган. Баштай-ла Шотпан-оол Аран-чалдык кодан аныларын кы-гаан. Оон малчын баш бүрүзүн-ден 700 грамм дук алыр хү-лээгезин 800 грамм кылдыр азыр күөсеткен. Оон 722 баш аныларындын нитизи-биле 623 кг дукту кыргып думжа-ган. Оон сонда малчын Сал-чан Мунзэтин 511 баш улу-г өшкүлөрүн кырган. Ун мал-чын өшкү бүрүзүнө онааш-тыр 1,3 кг чевити ап, со-циалистг хүлээгезин боза-ла азыр күөсеткен. Колхоз нити-зи-биле 1305 кг өшкү чө-гүн күрүнөге саткан.

С. КЕНДЕН.

Тываның херээженнеринин VII съездизинге уткуштур

ШУДУРГУ АЖЫЛДААР

— Мончун-Тайгада херо-женер районун бүгү турт-такчыларын база ол иш-кында кыда кышкылыг ишчи-лерин барык-ла дең кезин булур турар. Чүгө колхоз бөдүрүлгезинде бешин 500 агитатор кыда туртунган, ажил-ишкыда болгон култу-рада хероженер киришпей турар чалгыс-да адыр чок — деп, чоотка чаа болуп эртен районун хероженер конфе-ренцияныга илетке кылган районда хероженер чөү-лө-дизин дартыг Зинада Дамба болуун чутаанын эгелөөн.

Тоску беш чылдын ший-тирилгү үшкү чылдында соци-алистг чарыкча киришкен, малчылардан 20 агитатор херо-женер түс баш төрүтү мада опаштыр 85-тен 101 чедир чаш төдү камталал алган. Оларга Тыва АССР-ин алдар-лыг малчыны Биче-оол Дир-тымын, Иргит Ошкун-Саар, Ху-нан-Кара, Хертек — Кулак («Малчын» колхоз), Иргит Бараан, Иргит Айыаап, Ундуг Тапа («Морен-Бүрө» колхоз) болгон өскө-лө-лаа хамаар-жыр. Көдөзин хероженерни чүгө мал ажаар, өстүрерин кыналараларын майын, културалыг ажилдар-турт-тап дөкөн база шудургу де-миссиян турарын ыраккы Могол-Бүрөштин Шегетейде хойжу Варвара Серенотун агит-сылг өт-оранын херети-леп турар.

Сөөлү ийн-үн чылдарда район төүдө болгон колхоз-тарда чурттага, култура амырлардын туудуларын аажок калбарган. Мугур-Ак-сымда тууду-септенге учас-тогта кодууула-ла анык хероженерлер тургустунга шиткатор-шөвөлекчилер эве-ноу ажилын дыка экият-кен. Ону удуруп турар аны-к кыс, комсомолу Саа Хор-бун хуу нормазын 100-10 хуу чедир күсөдиг, эи-ө-рунго бедик күш-ажылыг, члөгерин көргүзүп келген. Ол ам болур чер-чер Советтеринин сонгулдаарына канди-дат кылдыр депштитирген.

Районда чамдык кыстар ме-ханизаторлар аларган чорун чутула нарым мергежиди херо-женер чон дидим шийгөдип ап турарынын көскү херечин болур. «Малчын» колхозтун чолаачыны Дары Хертек ийн чыл улай малчыларга сүт сөөртүп, муракчыларын одуруунга кирген, база-ла ра-йон Советинге депутаттын кандидатка депштитирген.

Байыклар Кара-Саз Ала-чык, Сурун Дайтаан, Людмила Горелова (Мугур-Акс ор-тукмак школа), Клара Навы-кина (Морен-Бүрө 8 чыл шко-лазы) болгон өскө-лө-лаа бот-тарынын класстарына өөр-диге-кижизилдиги ажил, батсылашканын арга-мер-гежилдин талаа-биле чыл бүрүде доктаамал бедик көр-гүзгөдиги чедип ап келгенер. Ылангыч Сурун Дайтаан чүг-дө байлак арга-дуржулалыг башкы эвес, харын школада хероженер чөүлөдиги база бидилгиз удуруп турар.

Анык ажилер Доржу До-затка, Саидра Долатка бот-тыгылар артистер Хертек Мийэовта, Хомушкы Намма-ш-

Бүгүденин эрге-ажыктарына дүгжүр

ВАШИНГТОН. (СЭТА-нын көрр.). СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. Бре-жнев Каттышкан Шаттарга баары бол-гон президет Р. Никсон-биле оон чутаалажышкынар кымы-ры ССРЭ биле АКШ-тын аразында кыда ажилдажылга харылаа-зын улам экижидирге чедирер түн-гөдү болур деп, АКШ-тын көдө ажил-а-гый министри Э. Батч демдегелөөн.

Делегейини эи улут болгон күчүлүг ийн күрүнө бот-боттарынын эрге-ажык-тарына, бүгү делегейде тайбынын эрге-ажыктарына дүгжүр ажил чоруду-турар, ол кончуг эки-дир деп, Э. Батч демдегелөөн.

СЭКП ТК-нын Чингине секретарын көр-гөш, шудургу чүтүлдүгү, чүвенин ужу-ри эи билер, өткүт угаанын кыжы кылдыр билген мен деп, Л. И. Брежнев-биле эр-те

кен чылып Москвага апрельде ужураш-кына хамаарыштыр министр чутаалаан.

Соогу 2-3 чылдык дугурунда АКШ биле ССРЭ-нин аразында харылаа-лар улам чаагай сеткидиг аларган деп, СЭТА-нын корреспондентинге Э. Батч меде-гелөөн, ову моон сонгаар-даа кылды болур деп идеген турарын илергейтсін.

Ийн чурт көдө ажил-а-гыйга, оон иш-тинде эрте минчиледедир чоруду-рыга болгон практикага чаа-чаа билдир-лери, технологияны непередиринге хамаары-штыр база кыда ажилдап турар — алар-ган деп, министр демдегелөөн. Бистиг чурт-та-рымыска ол аажок ажилдыг болур деп чүгө бээрэдиг мен. Ол талаа-биле каттыштырган күженишкенин ССРЭ биле АКШ-тын аразында харылаа-лары нитизин-биле экижидирге дуза чедир-деп, Э. Батч демдегелөөн.

Ийн айткан, Дассонд ме-дегелөөн: бир эвес аэропор-ту девискари чедир дөкөн турган болза, самолёттун ол анаа хондуруп шыдаар турар-дыр.

Совет самолёттун ужу-дучу Михаил Козлов көрү-чүлөр турган чер чалыгта он-дактыг хондурушкунуу бол-дурбас дөкөн болуун амы-тынын болгон болуун иш-терин-даа амы-тынын берген бооп база чадагас деп, ЮПИ агентиле француз ужу-дучу ажилдажыларын чутаалап турарын үндөдиги айт-кан. Аэропорд чалыгта совет самолёттун ужу-дучушкунуу 300.000 хире кижик көрүп тур-ган.

„ТУ-144“ САМОЛЁТТУН ОНДАККА ТАВАРЫШКАНЫН ИСТЕП ТУРАРЫНЫН ДУГАЙЫНДА ФРАНЦУЗ СОЛУННУК БИЖЭЭНИ

ПАРИЖ. (СЭТА). «ТУ-144» самолёттун Ле-Бурже аэро-дромунг чоотунга ондакка та-варышкы, ургеленинги байда-лыг истөорин үргүтүлөш-көн.

Ужар чүтүлдүг ондактыг та-варышкыны истөоринг жол-ла фактору самолётка чоругу «нара хаарык» дээр чүтү болуру француз солунурада парашютка эвон каш чүтү-дөкөн болгон. Ол хаарык-тар демделген турар. Ол хаарык-тар автоматтыг демделген хер-рексон, оларын аразында ужу-дучушкунуу калчар чор-уш турарын тирттырар маг-нитфон болгон фотоленка-лар база бар.

Франс Пресс агентиленин дамыткажыны бугулар аларга, самолёттун ужу-дучушкунуу олар кабинетинг көп дүшкөн черинг чоотунга бир бажы-нын сандыга ол «хаарык» ажилына берген чытканы тымынган. Фотоленка хүн чыгыныга агарып, ургелен болган. Ужу-дучушкунуу үеинде бижиттинген магнитфон пленкамын ам-даа дилеп ту-рар.

Ужу-дучушкунуу болза самолёттун чурттаачылыг чер кырыга дүшкөн болдурбас дөкөн орданчылан боор деп бөдө-ли француз ужу-дучу үлөт-пүртүгү бир эви Марсаль Дассо илереткен. Самолёт бе-дик эвес укуп чоран дөр-жүн.

Ийн айткан, Дассонд ме-дегелөөн: бир эвес аэропор-ту девискари чедир дөкөн турган болза, самолёттун ол анаа хондуруп шыдаар турар-дыр.

Совет самолёттун ужу-дучу Михаил Козлов көрү-чүлөр турган чер чалыгта он-дактыг хондурушкунуу бол-дурбас дөкөн болуун амы-тынын болгон болуун иш-терин-даа амы-тынын берген бооп база чадагас деп, ЮПИ агентиле француз ужу-дучу ажилдажыларын чутаалап турарын үндөдиги айт-кан. Аэропорд чалыгта совет самолёттун ужу-дучушкунуу 300.000 хире кижик көрүп тур-ган.

ДКО-нун сессиязы

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Делегей-нин күш-ажыл организацый-зын (ДКО) кол шуугааны-нын 38 дугаар сессиязы На-циялар ордунага ажилтун-ган. Оон ажилында ДКО ке-жигүнери 120 агитатор тур-тун, олар-биле кыда ССРЭ-нин, Ураия ССР-ини, Бело-рус ССР-ини, Болгариянын, Венгриянын, Румыниянын, Чехословакиянын делегация-лары киржи турар. Конфе-ренцияда ДКО-нун тускай-жык албан черлеринин, делегей болгон чакантар а-разынын организацыйаларын тоолукчилери база бар.

Конференция амы үеинг экономика агитыгыларын шийтиреринге ДКО-нун ролюн дугайында Делегей-нин күш-ажыл организацый-зын чингине директорун илеткени, улустар аразынын дугурушкунуу база олар-нын санал-сүмөлерин ботта-дыр талашы-биле ДКО ке-жигүнери чурттарыг ап турар темчелерин чутаала-жыр.

ПОЛИТБЮРОНУН МЕДЕГЛЕЛИ

ЛОНДОН. (СЭТА). Гречия-нын шериг бугу-чуруму хаан эрге-чатыргазын дүжүрүп, республика тургустунган деп чараал алган, грек улусту болгон делегей-нин хой-иштинг мергелерин орданчыл турар. Шериг эрге-чатыргазы чаккан эрге-чүттеринг эвеледедирин боогдар дөкөн, грек улус-тун демократия күзөөр са-гыш-сеткидин өскөр ажил-лаар калжарлашканын кылмы-турар деп, Гречиянын комму-нистг партиянын ТК-зы-нын Политбюроунун Лон-донга тараткан медегеленде чутаалаан.

Шериг эрге-чатыргазы де-мократтыг чаргалалар кыл-дырымыс ол деп сымдаган алган, монополистг капи-талдын эи дүжөк үзөдиг болуштеринг диктатура-нын турар үеин уламчыла-дыр күзө-чүтүлдүгү. Ол эрге-чатырга дамыкы чурттар мо-нополистарын дузазын

ажылаат, Гречияга база Чер ортуу далайын девиска-ринге америк империализ-мин болгон НАТО-нун эрге-ажык хандыларын ордан-чыл турар деп, медегелде-дедемдегелөөн.

Ыччала-даа грек улусе шериг диктатуразын ол ка-жарлашканын биле боттор-төрөттербес. Шериг бугу-чур-уму база-ла моон мурунда турганы деп — дөкөн, улусе-улар, американын ажилы-дан эрттес болуштары турар деп, медегелде айткан.

Гречиянын Коммунистг партиязын дөкөн үзөдиги-ни, тууду хорулашканын биле болгон хичингези-ненин сокелдери дөкөн, бүтү кара-башкынашканын, поли-тиктинг хоруладала турар-ларын хостарын дөкөн кады демисел чорударыче комму-нистерин, патриоттарын, бүтү партияларын болгон органи-зацыйаларын кийгырган.

ЧУГААЛАЖЫШКЫН

ПАРИЖ. (СЭТА). Вьетнамдын Ажылчы чоннар партия-зын ТК-нын Политбюро кежигү-нү, ВДР-инг чааалын тоолукчилер Ле Дик Тхо биле АКШ-тын президентинин национал ажилы кол чорук талаа-биле дузалажылга Л. Киссинджерин аразында чутаалажышкынар Пария хоорай чоотунга Жиф-Сюр-Иветт деп чөдө катал эгелөөн. Чутаалажышкынар чоругазы — Вьетнамга дайынын сок-салдырып болгон тайбынын катат тургузарынын дуга-йында Пария дугурулгалыг күсөдиги-биле холбашкан агитыгыларын чутаалажып көөрү болур.

ЧӨНГЭЭ

БЕЙРУТ. (СЭТА). Нарвал Ливанга удуш шериг күзү-би-ле чөпгөзөрүн үргүтүлөш-көн.

Июнь 5-те нарвал самолёт-тар Ливангын агаар дөкөдиги үрөп кирген, чуртту муруну чүгүдө Саидра. Тир болгон Набатия хоорайларын үргү-түлгөдиг үе дугуруда те-герич укуп турганын Бей-руттун «Аль-Хайат» солдуу дычнаткан.

СОДАА

АФНИН. (СЭТА). Афга-нын ресторанынын бирээ-зыне болушкенин алган аме-рик, англи шериг — далайжи-ларын содалашкан. Ресторан-нын кожазы содалашкып, чал-чы-бузун кылганынын хо-руур деп орданчылган, бажын оу сөктүрүп алган. Ону эи-нелгө чедирген. Гречиянын байысдалында аргаачылар мичадыр боза чалчык-бузук кылган турар. Такси чолаа-чыларын үлөп, согар тава-рыгтар аажок көүдөдөн. Олар ам дамыкы чурттарын шериг далайжыларын таске-лерге одуруукавас апарган. Америк болгон өскө-лө-лаа чур-ттарын далайжыларын чал-чык чоотунга Гречиянын хой-иштинг класиндеп, оларынг онза эргелерин казырып, оларга харымалга онаарын неген турар.

ХООЙЛУГА АТ САЛГАН

БОНН. (СЭТА). ГФР-инг президентини Г. Хайнеман ГФР биле ГФР-инг аразында харылаа-лар үндөдирерин дуга-йында хероон күштүг болдуруп дугайында хойдула, июль 6-да ат салган.

Анда ат салган талалар — ГФР болгон ГФР ову күштүг кылдыр бадылаан, чотугу ноталар солункан соода ол ке-ро күштүг бооп эгелээр.

ХҮРЭЭЛЕННИН ӨЗҮЛДЕЗИ

ВЕНА. (СЭТА). Австриянын Коммунистг партиязын хүрөөлөнгө ам база 440 дикти кирген. Оларын чамды-тары — ажилчылар, албан-хаакчылар, студентилер. «Фолькс-тимме» солун мичадыр дычнаткан.

УДУРЛАНЫШКЫН

БОНН. (СЭТА). Язы-бүрү демократтыг хой-иштин организацыйаларын, ажилтар болгон студентилер эвеледе-рининг 160 агитатор эвеледе-рининг Кильде болгон конфе-ренцияга политиктиг чыдагач-лар-биле кылаажажыкына уду-р «хөдөлгөдиринг» комите-дин» тургускан.

Комитеттиг сургаалы бо-лаа, эрге-чатыргаз Христпан-Демократтыг эвеледиги тур-ры Шлезинг-Гольштейн-чөдө коммунистерин болгон өскө-лаа демократтарын истен-сү-рүп, кызагал турарына уду-р демисекери болур.

Орнукшудулга даажы

«Азия-Ожук океан чөүлө-лөдиг доктаамал комитети (Азия керөзининг эвеледиги) ук эвеледирин дамыкы херектер министрлеринин 8 дугаар чөүлөдү хураалы тодал-гы хуусаа чок сонгаарылар деп нитинир үндүргөн. Баштай планнагылан турганын бугулар ол чөүлөдү хураа бо чылын Бангкока болур ужураш турган. Ындыг хем-чегин алган херек кырында ол организацыйаны таратканы

Империялисттеринг кара-ту-рамында «үтөп, чатырар»

политика чоруду турган үе-ин шалга-ла эртен. Тайбы-ча мияк күштер анда уду-ранштыр тайбындын болгон ажилкыг кады ажилдажыл-ганын переспективаларын тур-гузуп, чүтү-бүрү күрүнелерин чыдап койжа-тедөө до-гундарынын политиканын чор-удуруп турар. Кезир үеинг салым-чотун ол күштер ший-тирээр. (СЭТА).

ГДР. Социалистг чурттарын улус ажил-агыйларын харылаазы улам калбарып, быныгып турар. Оларнын бот-боттарына аны-дүмча бугу-биле дузала-жыры онза хевиринг чачылы апарган.

ЧУРУНГА: Пистеричада чаа тууду турар азот комбинатында ЧССР-ге кылган 3 реакторун бирээзин чедирип келген. Ол 210 тонна аар декилгиз реакторну ЧССР биле ГДР-нин оруктарына 12 хонукта оварымчалыг сөөртүп чораша, кыда чедирген.

(СЭТА-нын фотехрониказы).

